

Trøndelag Bondelag (intern)

Vår dato   Revisjon   Vår referanse
09.11.2022   21/00509-33

Utarbeidet av
Pål-Krister Vesterdal Langlid

Til
Trøndelag Bondelag (intern)

Kopi til

Protokoll Årsmøte Trøndelag Bondelag 2022

Velkommen ved ordfører Karl Fredrik Okkenhaug.
Bondesangen
Praktisk informasjon

SAK 1: Godkjenning av innkalling, sakliste til årsmøtet ved ordfører

Vedtak

Innkalling og sakliste til årsmøtet ble enstemmig vedtatt

SAK 2: Valg av 2 representanter til å underskrive protokollen og valg av vitner til valget

Vedtak

- *2 personer til å underskrive protokollen Anne Marit Igelsrud og Geir Håvard Valstad*
- *4 vitner/tellekorps – Administrasjonen*
- *Komite for uttalelse fra årsmøtet; Annette Brede, Camilla Strøm Johansen, Kjell Erik Berntsen*

SAK 3: Åpent eller lukket møte

Forslag; Åpent møte fram til sak 16 aksjonsplan. Sak 16 Aksjonsplaner behandles i lukket møte.

Vedtak

Enstemmig vedtatt.

SAK 4: Leders tale v/ Kari Åker

Ordstyrer, gode årsmøte og gjester.

Ja, så er vi igjen samla til årsmøte i Trøndelag Bondelag. Og denne gangen er vi samla fysisk. Hjertelig velkommen alle sammen, og især til dere som er nye inn i organisasjonen.

Ingen ting gleder meg mer enn å ha dere alle i samme rom i stedet for på samme skjerm. Nå gleder vi oss stort til to dager med både debatter, kommunikasjonsarbeid og sosialt samvær.

Men, man kan ikke ha en årsmøtetale det året her heller uten å ha vært innom Corona pandemien.

Vi hadde gledet oss stort til å få treffe mange av dere allerede før jul i fjor til lokallagslederkonferanse, og jeg kan godt være den første som sier at det ble en tur i kjelleren etter siste ord fra kommunelegen på Stjørdal når vi spurte om vi kunne kjøre arrangement som planlagt. Dere er for mange, punktum!! Og avlysning var et faktum. Med opplegget og planene for de to dagene så vi det som umulig å kjøre det som et teams møte.

Det her året har ikke vært noe mindre innholdsrikt, spennende og arbeidsomt enn alle de foregående åra. Kanskje heller motsatt, mer av alt.

Corona har satt en stopper for mye, men sannelig har vi fått til mye ut fra handlingsrommet vi har hatt. Her kan spesielt nevnes runden vi hadde med alle kandidatene til stortingsvalget. Her jobba hele fylkesstyret godt og vi fikk til gode intervjuer med alle. Landbruk ble satt på agendaen og vi fikk mange svar på hva de tenkte om mat og matproduksjon i Trøndelag. Dette som et innspill til velgerne for å ta sitt valg på valgdagen.

Pandemien har lært oss og gitt oss mange nye perspektiver. Men for oss bønder har den også vist at vi har en samfunnskritisk rolle i samfunnet. Den har vist oss at handelslekkasjen over grensa har vært enorm, større enn hva vi hadde trodd. Men den har også vist at den norske bonde både kan og vil produsere mere norsk mat for det norske markedet. Men at det må legges til rette for dette. Vi må jobbe for at det norske folk skal foretrekke den norskproduserte maten før noe annet, her har vi en stor jobb foran oss. Det holder ikke at bare vi vet at den norske maten er trygg, det brukes et minimum av antibiotika og at vi har en god dyrevelferd. Det må også kommuniseres tydelig utad til forbruker. Det må bli en langt større bevissthet hos forbruker for hans valg. Å bruke litt ekstra tid på handlerunden bør bli en selvfølge for å sikre seg ei norsk handlekorg.

Vi er ikke før på tur ut av pandemien før Europa rystes på nytt, og krig hos våre naboer i øst er en realitet. Vi går igjen inn i ei utrygg og vanskelig tid. Millioner av mennesker er på flukt, mediebilde lyser mot oss daglig om både drepte uskyldige menneska, og massive ødeleggelser. Som Bjørn Gimming påpekte her om dagen, avstand til krigen ble betydelig redusert når han ser at avstanden til Ukraina er kortere enn avstanden til Finnmark fra hans hjemsted.

Min egen kommune gikk ut på sosiale media rett før helga og etterspurte om noen har husrom ledig for flyktninger fra Ukraina. Jeg tenker her må landbruket ta en rolle. Vi må alle nå åpen opp våre heima og også være med å finne jobber til de som måtte trenge det framover. Jeg forventer at alle tar en aktiv rolle inn mot sin egen kommune nå og er behjelpelig med å finne løsninger der det kan være mulig.

Europa med Norge har tatt en aktiv rolle i å fordømme krigen og det lar seg bare ikke gjøre å ikke bruke noe tid på det i dag. Russland og Ukraina er store produsenter av både matkveite og mais. Ukraina står alene for ca 12 % av matkveita og 16 % av maisen i verden dette året. Hvor mye de kan evne og produsere etter krigens utbrudd er nå helt i det blå. Men at det blir betydelig mindre levnes det nok ingen tvil om. De vil nok også bremse eksporten. Dette vil igjen føre til mangel på korn på markedet og vi vil se priser som skyter i været. Hvor mange

som ikke får dekket sitt daglige kaloribehov framover vil nok vokse betraktelig og selvfølgen med å legge seg mett vil nok bli en utfordring for mange dessverre.

Det vil også komme mange usikkerhetsmomenter omkring handelsgjødsel da Russland er en stor eksportør av både gjødsel og gjødselinnhold. Vil Russland eksportere til land som boikotte dem nå, eller vil vi sjå at land gjennom boikott vil nekte å ta imot fra Russland.... Mange ubesvarte spørsmål om dagen. Og det her kan gi store ringvirkninger på den generelle matproduksjon i verden, spesielt mot de land som treng det mest. Men vi kan også bli ramma..

Alt dette føre oss rett over i neste tema som er sjølforsyning og matvareberedskap.

En høyrepolitikker sa for noen år siden: Vi treng ikke beredskapslager for korn, vi har jo ikke hatt bruk for det siden krigen..

Neivel, men da tror jeg det er på høy tid at vi minner om at en krise kan komme fortere enn vi tror. Det er som med en forsikring, vi håper vi aldri får bruk for den. Men når behovet melder seg så har jeg aldri hørt noen har angra på at de hadde den forsikringa.

I Hurdalsplattformen står det at det skal etableres beredskapslagring for korn. Og søndag 13. mars melder Landbruks- og matdepartementet at landbruks- og matministeren nå har sendt bestilling til Landbruksdirektoratet for å utrede beredskapslagring av matkorn i Norge. Fristen for utredninga er juni 2022 og her har vel Sandra Borch også uttalt at beredskapslagring på gårdsnivå kan være en løsning. Jeg tror absolutt det er klokt å snakke om beredskapslager igjen. Tryggheten til det norske folk er viktig og den skal tas på alvor.

NIBIO er ikke i tvil om hva som er matsikkerhet i Norge. Arne Bardal sier at det viktigste er at jordvern får høyere prioritet og at gårdbrukeren blir tatt vare på. Vi er helt nødt til å ha matjord og dyrke på, og bønder til å drive den.

Å generalløytnant Robert Mood er heller ikke til å misforstå. Norsk landbruk er nesten like viktig for nasjonen Norges overlevelse som forsvaret. Dvs den beste beredskapen for landet er løpende matproduksjon! Alt det her er sterke tungtveiende ord som jeg er sikker på blir diskutert på regjeringas budsjettkonferanse som gjennføres den her uka.

Det her er budskap som må nå både storting og regjering, for den norske bonden sitter sjøl i ei krise. Ei krise som har eskalert med en 8 år lang periode med blå blå regjering. Hvor fokuset har vært «slipp bonden fri», volum og effektivisering. Men som likevel ikke har ført til mere klingende mynt i kassa for bonden. Vi har svart på utfordringene, men effekten har latt vente på seg. Bonden er sliten, han sliter med å betale sine regninger og dagene strekker ikke til. Skal vi øke matproduksjonen nå må vi først sikre inntekta til bonden.

Og det står ikke på lovnader. Hurdalsplattformen (regjeringserklæringa) er vel den beste jeg har lest i nyere tid hva landbruk angår. For den som ikke har lest den ennå anbefales sterkt side 19, 20 og 21. den inneholder punkter det skal leveres på de neste 4 åra. Og inntekta til bonden har høyest prioritet. Her loves det at inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper skal tettes.

Leveres det til bonden kan bonden love å levere tilbake på både mat, beredskap, verdiskapning, arbeidsplasser og ikke minst bosetting som gir et landbruk over hele landet.

At vi fikk en ny regjering i fjor høst har også vist. De skal absolutt ha kred for å ha levert på flere poster. Vi fikk dradd i land en tilleggsforhandling på 754 mill kroner, vi har fått 200 mill i ekstra investeringsvirkemidler og en strømpakke kom også på plass i 12. time. Alt etter nitidig arbeid av Bondelaget. Men det gjenstår en post ennå. Tilleggsforhandlingene ble rigget

grunnet en enorm kostnadsvekst utover stipulert vekst, etter at jordbruksforhandlingene 2021 ble vedtatt. Hovedårsaken var kostnadsvekst på blant annet gjødsel. Gjødsel har fortsatt å stige i pris etter at tilleggsforhandlingene ble landet og her ligger det store bekymringer nå. Mange har ennå ikke investert i gjødsel og vi ser at det også kan utebli da de ikke har økonomi til denne investeringa. Her ber vi nå politikerne ta grep. Ingen gjødsel, mindre avling, dårligere sjølforsyning og dårlig beredskap. Alt henger sammen med alt. Og siste tids hendelser har vist oss at verden endres fort.

Bare fra helga til i går økte fullgjødsla med ca 300 kroner pr 100 kg.... Det er et varsku på at løsninga må komme fort. Våronna er i gang flere steder i Trøndelag nå. Den Trønderske bonden kan utvilsomt bidra på matforsynings sida, men da må regjeringa vis det i kroner å ikke bare lovnader.

I kampen mot kostnadene snues nå alle steiner, og her må æres den som kan.

Samvirkeorganisasjonene våre Tine, Nortura og Felleskjøpet har virkelig gjort sitt.

Nortura med Trine i spissen utfordra omsetningsrådet på ei ekstra heving av kjøtt og egg priser. Der ble det gjennomslag og det bidrar godt i kostnadsveksten vi står i.

Tine med Marit i spissen har lagt et forslag på bordet om ei rekordhøy etterbetaling. For å nå 98 øre som er forslaget åpner de opp for å ta av et fond dem har rigga. Dette går også inn som kjempetiltak for å tette kostnadsveksten til bonden.

Felleskjøpet tar også grep, her ligger et vedtak på å heve proteinbetalinga av forkorn.

Dette viser hvor viktig samvirke med markedsregulatorrollen er for den norske bonden.

Men et viktig moment her som er viktig at vi skjønner. Dette vil være penger bortimot 2

milliarder i sum, som vil slå inn på inntekta til bonden og som utad vil være

kostnadsinndekning som vil komme i fratrekk mot kravet som legges fram til

jordbruksforhandlingene. Det vil også komme fram når budsjettnemda legger fram sine tall snart.

Poenget, jeg sier ikke at det ikke vil komme behov for en kostnadskompensasjon inn mot vårens oppgjør. Men det er viktig å forstå at en del av kostnadene allerede er i ferd med å finansieres på grunnlag av grep våre organisasjoner nå har tatt. Så skal vi og huske på å minne Sandra på at ho har lovt at det skal komme ei utbetaling så fort råd etter forhandlingene på inndekning av ytterligere kostnadsvekst som har vært etter fjorårets tilleggsforhandling.

Norges Bondelag har oppretta Prosjekt Inntektsløft. Der jobbes det målretta for å legge fram et forslag til opptrappingsplan, for å komme på samme nivå som andre grupper. Tollvern, markedsregulering, produksjonsregulering, priser og tilskudd er noe av det det jobbes med. Vår egen rådgiver Pål Krister Langlid sitter i gruppa, så her har Trøndelag god innflytelse og det er viktig.

Det skal heller ikke levne noen tvil hva som er budskapet til Trøndelag Bondelag inn mot årets jordbruksforhandlinger:

1: Kompenseres for ekstraordinære kostnadsøkninger både for 2021, 22 og 23

2: Gis økt inntektsmuligheter kronemessig lik andre grupper i samfunnet

3: Tette inntektsgapet mot andre grupper med minst ¼

Debatten tar vi under saken om innspill til jordbruksforhandlingene så jeg håper dere har lest det grundig.

Styrking av tollvernet blir et viktig moment framover. Den ligger også i Hurdalsplattformen. Vi ser at osteimporten har auka med det dobbelte de siste 10 år. For Trøndelag med stor andel av melkeproduksjonen i landet er dette særdeles utfordrende. Med sin topografi og utforming er melk viktig for å ha et landbruk i hele Trøndelag. Må denne produksjonen ned ytterligere

vil vi kunne gå mot mørke bygder også her i Trøndelag. Det skal vi jobbe godt for at ikke skjer. Kan man få endra kronetoll over til prosenttoll blir det dyrere å importere og vi kan få et auka innenlandsmarked for våre egne varer. Her må det jobbes godt politisk framover. Det må også jobbes godt politisk framover mot samarbeidspartiene. Her må dere lokalt også ta en rolle. Jeg har ved flere anledninger nå vært til stede på møter med landbruks- og matminister Sandra Borch. En meget dyktig dame som framstår som både kunnskapsrik og ei dame med gjennomslagskraft. Hun lover veldig mye for landbruket. Men saken er klar, vi har en mindretallsregjering og de er avhengige av enighet med flere for å få gjennomslag. Men jobber vi godt nå framover fra grasrota og opp til toppen, med både AP, SV og Rødt skal det være mulig å få på plass mye. Men det betinger at vi alle engasjerer oss. Lokalpolitikerne, fylkespolitikerne og sentrale politikere må gis kunnskap om det norske landbruket. Så her forventes det nå en innsats av oss alle. Vi har ingen tid å miste! Skal vi øke matproduksjonen må inntekta til bonden betydelig opp.

Så kan Trøndelag smykke seg med å ha Bondelagskokken 2022- 2023. For der gjekk Mette Julius Evensen av med seieren i Det Norske måltid nå i februar. Ho driv restauranten Le Bistro i Trondheim og blir omtalt som en kunnskapsrik og inspirerende kokk med bærekraft og lokalmat i ryggmargen.

Så må jeg selvfølgelig innom og berømme innsatsen i lokallaga i fjorårets brudd i forhandlingene. Tusen takk!

At dere stiller opp på kort varsel, får ut bannere, skifter profilbilder på sosiale media og ellers andre tiltak for å synliggjøre bonden når brudd er en realitet er særdeles viktig. Takk til alle dere som hivde dere rundt og ble med på hele eller deler av traktorkolonnen gjennom Trøndelag også. Jeg ble med på turen fra Stjørdal til Oppdal og bondehjerte blir både stort og slår litt ekstra når man får være med og kjenne på dette engasjementet. At vi har så mange i ryggen gjør det også lettere og stå på krava til landbruket. Trøndelag Bondelag har unike muligheter med nesten 9000 medlemmer i ryggen. Det skal det ikke levnes noen tvil om.

Når Theodor Landmark stiftet Landmandsforeningen (forgjengeren til bondelaget) 6. februar 1896 hadde vel ikke han sett for seg at dette er en organisasjon som skulle stå så sterkt i mars 2022.

Men inngangen var på mange punkter ganske lik som vi kjenner oss igjen i dag:

- Tro på løsninger
- Samhold
- Felles innsats
- Nytt inn i politikken og samfunnsutviklinga
- Avgjørende rolle på mange felt
- Motvekt til sterk industrialisering
- Sterk internasjonal konkurranse på matvaremarkedet
- Tollvern

De her ordene kunne like godt vært skrevet i dag.

Alene blir vi for små, og felles innsats for best mulig rammevilkår gjelder mere enn noen gang.

Med disse ord går jeg inn for landing og ønsker oss et godt årsmøte, med gode debatter, sosialt samvær og gode vedtak.

Godt årsmøte!

SAK 5: Innlegg fra styret i Norges Bondelag ved Arthur Salte

Arthur Salte fra Salte i Klepp kommune.

Våren er i anmarsj heime, noe grønnsaker i jorda. Noen har begynt å kjøre møkk! Men nattekaldt.

Drevet gård siden 1994 på heltid, gris. Kjøpte melkekvote i 2014. 14 kyr den 14. oktober. 243 000 liter! Bygge og utvikle gården.

Norges Bondelag en demokratisk organisasjon! På i nasjonale nyheter. Endelig noe positivt fra landbruket. Marked og kommunikasjon.

Takk for jobben dere gjør for Bondelaget! Enormt med arbeid som legges ned. Viktig for å være med å forme norsk landbrukspolitikk. Brukt 8 år på å forsvare og forsøke å opprettholde landbrukspolitikken.

Markedet

Hvordan skal vi få forbrukeren til å velge norsk? Hva tenker de om oss?

Norske bønder kan og vil produsere mer mat.

- Den beste matberedskapen er en løpende produksjon i Norge.
- Kornøkonomien må styrkes.
- Regjeringen med garantier for lønnsom matkornproduksjon
  - o Økt målpris
  - o Økt prisnedskrivning
- Vil utrede beredskapslagring
- Må ha en ordning for gjødselkompensasjon.

Beredskap gjennom hele verdikjeden. Må bli langt flinkere til å tenke beredskap i hele kjeden.

Hva skal vi jobbe med?

- Fem krav fra Bondelaget inn i årets valgkamp
- Hurdalsplattformen – gir handlingsrom og momentum.
- Behandling av statsbudsjettet høsten desember 2022 – plan for å tette gapet – AP, SP, SV

Kostnadsøkning uten sidestykke. Foreløpig kompensasjon for gjødsel og byggevarer. 754 mill kr. I tillegg strømstøtteordning.

Innspill til jordbruksforhandlingene;

- 399 lokallag har gitt innspill!
- Tetting av inntektsgap jobb nr 1.
- 66% prioriterer velferdsordningene

Innspill til statsbudsjettet 2023

Tiltak med inntektsvirkning

- Tollvern – fra kronetoll til prosenttoll
- Investeringspakke utenom jordbruksavtalen
- Bionova – finansiering av klimatiltak

Brexit og Storbritannia – Det stille arbeid i Bondelaget gir resultater! Jobba mye med dette, men det vises ikke nødvendigvis i media. Unngikk at det ble gitt kvoter på viktige jordbruksvarer. Krf og Bollestad viktig i dette!

Inntektsutvalget for jordbruket – NOU

- Fagutvalg – skal ikke utvikle politikk
- Grunnlag og forutsetninger for sammenligning av næringsinntekter

Kanaliseringspolitikken Styrke arbeidsdelingen. Korn i områder som er egna til det.

Markedsbalansering

- Videreutvikle verktøykassa. Omsetningsrådets sjølstendige rolle.
- Balansere markedsregulators rettigheter og plikter
- Prisutjevningsordningen – konkurransepolitiske tiltak utgjør 12 øre pr liter produsert melk! 190 millioner liter melk.

Velferdsordningene

Arbeidsgruppe.

- Revidere formålet
- Fjerne samordning
- Inntil 365 dager ved alvorlig sykt barn
- Flere tilskudd når begge er sykmeldt, far også 14 dager ved fødsel
- Inntil 21 dager bruke ektefelle/samboer

Butikk på lag med bonden!

Hedre den lokale butikksjefen som er best på norsk. Aktivitet i butikk.

Hva kan vi få til i dag! Bare muligheter!

Lykke til med årsmøtet!!

SAK 6: Generaldebatt på leders tale og innlegg fra Arthur Salte

Torstein Næss, Inderøy BL.:

Takk til Arthur Salte og Kari! Skal være ihuga pessimist for ikke å dra noe positivt ut av dette. Men det er krevende tider! Må huske dette.

Hurdalsplattformen er bra; bygg på de som vil jobbe for oss. Verdenssituasjonen endrer seg, over natta! Ukraina. Dramatisk!

Samla – jobb sammen og jobb opp mot politikerne. Og naboene som kjøper mat på butikkene – Kjøp norsk! Alle må skjønne alvoret! 70% av inntektssida fra markedet.

Vi er et lag – bygge hverandre – være et lag, butikksjefen, naboen og politikeren!

Kommunikasjon!

Kjell Erik Berntsen;

Takk til Kari og Arthur. Ei næring for framtida! Nå har jeg trua. Må ha et sterkt Bondelag og sterke tillitsvalgte!

Men vi som gir den tillitsvalgte rollen, må også ha tillit til de tillitsvalgte. Vi må støtte de som står i spissen! Det er ikke oss og dere, men vi!

Ros til Bondelaget for den balansegangen Norges Bondelag har gjort! Balansert Bondeopprør osv.

Bra med tilleggsforhandlingene.

Anne Marit Igelsrud Kvam og Egge Bondelag;

Takk for god siste leders tale, Kari!

Takk til deg, Arthur! Vil se mer av deg. Kommunikasjon, må bli mer synlig! Korte budskap for å nå forbrukeren og folk flest!

Krig i Ukraina, mangel på gjødsel og høye kostnader. Flom, tørke osv. Store forventninger til forhandlingene! Maten har blitt dyrere også. Nå må Regjeringa levere, og det må Bondelaget også. Ikke vær beskjedne – ikke vær redd for brudd, hvis vi ikke blir tatt på alvor. Minst ¼ tetting av gap.

Planlegging av lokale aktiviteter – trenger hjelp til dette! Vet ikke hvem som sitter i fylkesstyret. Må være mer synlig!

Representantskapet, vektinga av fylkesbondelagene når det blir færre fylker.

Malin Solberg Sør-Trøndelag Bygdeungdomslag;

S-T Bygdeungdomslag! Ta i bruk oss i BU. Ta oss inn og involver oss. Vi er neste generasjon bønder.

Lars Morten Rosmo, Nortura;

Takk for to motiverende innlegg! Kommunikasjon. Hva som har skjedd det siste året.

Bondeopprøret satte ord på hva bonden føler! Det var deres funksjon og rolle. Nå er det vår tur å utvikle landbrukspolitikken og løfte framtidssbildet!

Vi skal bli bedre! Regionalt – Landbruksrådet. Har store muligheter til å bruke dette bedre!

Jobbe mer aktivt for å påvirke politisk og i opinionen regionalt. Hver dag, hele året.

Lars Arne Børhaug;

Dyrevelferd, kostnader. Konkurrerer mot import. Fokuserer på hvor bra mat vi produserer.

Framsnakk bonden. Bedre økonomi vil også forebygge dyretragedier. Velferdsordningene må styrkes. Snakk mer oss imellom! Økonomi. Drift. Dyrevelferd.

Jon Husdal;

Bra inngang inn i årsmøtet.

Dyrevelferd – handler mye om økonomi hos bonden.

30-tallet! Bondelaget og samvirkene! Fin slip denne funksjonen.

Jordbruksforhandlingene;

- 2018, tilleggsforhandlinger tørkesommeren! Med Jon Georg Dale, Frp.
- Hvis ikke vi får til det i år, så er det noe feil.
- Men bekymra for at styret i Norges Bondelag er for opptatt av å ikke utfordre for mye.
- Få ut pengene i sommer!

Gunnar Alstad;

Urolig tid! Brukt mange ganger tidligere også. Men har aldri passet bedre enn i år! I denne urolige tida ønsker vi bønder å ta ansvar for økt matproduksjon.

Men trenger forsikringer fra Regjeringa omkring lønnsomhet. Vi skal kreve, men må også levere.

Storting;

- Maktstrukturene i dagligvarehandelen
- Historisk godt jordbruksoppgjør.

Hvordan sikre at ikke pengene bare så vidt er innom lommeboka før de går ut igjen som overproduksjon eller økte kostnader?

Jordbruksoppgjøret må dekke kostnad, gi lik kronemessig inntektsutvikling og tetting av gap.

Men må ikke lede ut i overproduksjon!

Må fortsatt kunnen ha små og mellomstore bruk i hele landet.

Prioriter klima, miljø og dyrevelferd

Camilla Strøm Johansen Nærøysund BL;

Velferdsordningene svært viktig. God bondevelferd er god dyrevelferd. Ferie og fritid må beregnes basert på antall årsverk på gården
Sykdomsavløsning; Må styrkes. Stort driftsomfang på gårdene krever mye arbeidskraft! Må sikre begge brukerne når begge er syke, fødsel osv.
Fjern mulighet til å bruke tilskuddet på andre arbeidsoppgaver. Må gå til fritid! For egen bondevelferd!

Kari Toftaker;

Stor respekt for arbeidet i lokallaga! Oppfordrer lokallaga til å ta talerstolen i kommunestyresalen! Snakk direkte til kommunestyret!

Trine Skjærvik, Fosnes Bondelag;

Bondevelferd. Stå sammen. Sosialt, back opp hverandre. Ivareta hverandre. Fagdager. Bønder og psykisk helse. Berit Sølberg! Mekan til positiv dag! Dette er så viktig. Få verktøy til å se hverandre!

Lars Morten Rosmo;

Bondevelferd og dyrevelferd. Nortura Midt-Norge. Regionmøter med stort fokus på dette. Jobba med dette etterpå. Spørreundersøkelse; Bønder greier ikke å snakke med hverandre om dyrevelferd.

Har hatt en ny runde i år i kretsmøtene. De fleste vil gjøre noe med dyrevelferd. Utfordringer; økonomi og tid! Mange må investere i nytt driftsapparat for å oppnå god dyrevelferd. Inviterer Bondelaget med på dette laget.

Tonje Jønnum;

Generasjon – sosiale medier. Må synes. Avstanden ut til forbruker er større enn før. Oppfordrer til at Trøndelag Bondelag må opprette en instagrambruker!

Kjell Erik Berntsen;

Psykisk helse er kjempeviktig! Vi i Rennebu har også hatt en fagdag. Berit og NLR. Psykisk helsevern i kommunen pluss en bank. anbefales for andre lokallag og kommuner!
Kukaffe ute i grendene. Kjempeviktig å møte kommunestyrerepresentantene! Alt starter lokalt. Slik er det også i partiene! Må bygge opp fra lokalt nivå fram mot jordbruksforhandlingene.

Torill Svarva;

Velferdsordningene – helt enig i at disse må strykes!
TBL løfter fram dette også – viktig! Må dekke de reelle kostandene.
MEN; vi må ha tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

- Fremsnakk avløseryrket!
- Prøveordning lærlingeordning – bør ruller ut i hele landet.
- Bønder; blir dere spurt av ung avløser eller avløserlaget om å ta inne nye avløsere – gi dem mulighet og framsnakk yrket.

Kommentarer fra innleiderne

Kari Åker;

Bra med tema dyrevelferd, psykisk helse. Vanskelig, men egner seg godt til oppfølging i lokallaga. Dyrevelferdsprosjektet, Erika Hogstad Fjæran!

Synlighet – må jobbe med dette hele tida. BU og Instagram. Har ikke prioritert dette, men Kari har vært pådriver!

Vi vil ha dere som representerer Bygdeungdomslaget inn i styrerommet!

Arthur Salte;

Avløser; Må prioriteres, tydelig signal fra lokallaga.

Jeg jobber for 4-årig løp i landbruksutdanningen! Fagtittel! Trenger ungdommen. Diskusjon i styret, men det vil ta tid.

Psykisk helse viktig tema for Bondelaget. Bondevelferd og dyrevelferd. Økonomi og tid.

Snakk med hverandre. Snakk med næringsavdelinga i kommunen, snakk med helseetaten.

Instagram og Tiktok; Viktig! Vi skal være på disse arenaene.

Positiv men urolig tid; Små, mellomstore og store bruk i hele landet.

Import og dyrevelferd; Utfordring med merking. Men gjør det enda viktigere med KSL osv.

Vi kan og bør tenke nytt! Oljeprisen falt betydelig i natt. Ting forandrer seg raskt. Følger dette tett. Avhengige av det internasjonale markedet.

Integrert verdikjede; Ønsker en langt mer åpen distribusjon. EMV er et problem!

Krysssubsidiering og urimelig konkurranse i matvaredisken.

Bruk Bygdeungdomslaget!

Vedtaksendringer ifm fylkessammenslåinger. Jobber med dette.

Tillitsvalgte; må bygge laget sammen! Er jobba aktivt med dette ifm teamsmøter mellom styret og fylkestyrene.

Må utnytte mulighetsrommet!

SAK 7: Innkomne saker

- A) Nedskalering av fylkesstyret i Trøndelag Bondelag

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag v/ Bjørnar Schei la fram sak om Nedskalering av fylkesstyret i Trøndelag Bondelag for Fylkesårsmøtet til godkjenning. I henhold til §19, b), pkt 5 i Norges Bondelags lover, fastsetter årsmøtet antall styremedlemmer i fylkeslaget.

Forslag til vedtak:

Trøndelag Bondelag vedtar å nedskalere fylkesstyret i Trøndelag Bondelag:

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag skal bestå av 7 styremedlemmer, inkludert leder og en nestleder. Det skal være tre varamedlemmer i nummerorden, der første vara møter fast.

Debatt;

Anne Marit Igelsrud; Er normalvedtektene tilpassa det framtidige Bondelaget. Sammenslåtte fylker. Er kapasiteten god nok? Eller skal en bringe dette inn for representantskapet for å påvirke de økonomiske rammene.

Bjørnar Schei; God oppgavefordeling viktig. Og Må forvente at tillitsvalgte i Trøndelag Bondelag bidrar. Det er mye jobb! Mer effektivt styre – en fordel, og ikke minst økonomisk.

Vedtak:

Trøndelag Bondelag vedtar å nedskalere fylkesstyret i Trøndelag Bondelag:

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag skal bestå av 7 styremedlemmer, inkludert leder og en nestleder. Det skal være tre varamedlemmer i nummerorden, der første vara møter fast.

- B) Tidsplan for nedskalering av Trøndelag Bondelags fylkesstyret

Forslag til vedtak:

Trøndelag Bondelag godkjenner fremlagt tidsplan for nedskalering av fylkesstyrets størrelse.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

- C) Forslag til ny valginstruks

Forslag til vedtak:

Trøndelag Bondelag godkjenner forslag til ny valginstruks for Trøndelag Bondelag.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

SAK 8: Årsmelding 2021

Lagt fram av Erlend Fiskum.

Kommentar Kari Toftaker – Bane NOR-saken. 3 mill kr gjerde 2021, mer enn 3 mill kr i 2022. Gjort en formidabel jobb! 14 lokallag.

Forslag til vedtak:

Årsmøte vedtar årsmelding Trøndelag Bondelag 2021.

Vedtak: Enstemmig vedtatt

SAK 9: Regnskap 2021 med noter

Lagt fram v/ Gunnar Alstad

Har knapt hatt normale organisasjonsår siden etableringen av Trøndelag Bondelag.

Overskudd 839 482 kr.

Forslag til vedtak:

Trøndelag Bondelag godkjenner fremlagte regnskap for 2021.

Vedtak:

Enstemmig vedtatt.

SAK 10: Budsjett 2022 med noter

Forhåpentligvis vil 2022 bli et normalt driftsår.

Spørsmål om nedtrekk unge bønder. Dette er en konsekvens av at det ikke blir Agrisjå.

Anders Eggen; mener det er uheldig at det ikke avsettes midler til unge bønder satsing. Dette må prioriteres, dette er framtida vår.

Kristine Ek; Bør kanskje endre teksten i denne posten. Sett det på «Unge bønder satsing, kurs Agrisjå», arrangement.

Forslag til vedtak:

Trøndelag Bondelag godkjenner fremlagte budsjett for 2022.

Vedtak:

Trøndelag Bondelag godkjenner framlagte budsjett for 2022

SAK 11: Strategi- og Arbeidsplan 2022-2023

v/ Tove Schult

4-årig strategiplan for fylkeslag og lokallag. Bygger på Norges Bondelags næringspolitiske program og prioriterte saker.

Forslag til vedtak: Årsmøtet i Trøndelag Bondelag vedtar framlagte forslag til Strategi- og arbeidsplan Trøndelag Bondelag mars 2022 – mars 2023.

Tilleggsforslag tillegg rød tekstboks, «Fokus på nye og unge bønder».

Vedtak:

Enstemmig vedtatt med tilleggsforslag.

SAK 12: Innspill til jordbruksforhandlingene

Petter Harald Kimo;

57 lokallag og innspill fra regionale organisasjoner.

Ukraina synliggjør viktigheten av økt selvforsyning – velfungerende løpende norsk matproduksjon.

Fylkesstyret har hatt en grundig prosess. Krav om;

- Ekstraordinær kostnadskompensasjon for 2021, 2022 og 2023
- Inntekstutvikling på linje med andre grupper målt i kroner
- Tetting av inntektsgap med minst ¼.

Debatt;

Kjell Erik Berntsen;

Bra og riktig innspill fra TBL. Dekking av ekstraordinære kostnader. Presiser at utbetaling må komme raskt! Tydeliggjør hva som er dekking av ekstraordinære kostnader

Trine Hasvang Vaag;

Godt innspill til jordbruksforhandlingene. Tydeliggjør behovet for endring! Er vi tydelig nok på endring? Hva skal legges til grunn? Forhandle i det året vi faktisk er inne i? Hvordan sikre at rammevilkårene bedres raskt nok?

Tollvern; Kanskje gjør verdenssituasjonen noe med rommet vi har i WTO-avtalen?

Investeringsvirkemidlene; Ikke viderefør trøndersk tradisjon med å smøre tynt utover. Det er ikke bærekraftig, og er ikke i tråd med praksis i andre deler av landet.

Aud Dagmar Ramdal;

RMP-kartene! Det søkes mye feil - avkorting!

Avlingsskade; veldig bra at det kommer endringer. Også ta inn gårdens tall på dyr, ikke bare på avling.

Kjell Erik Berntsen;

Konkret endringsforslag punkt 1 kapittel 2;

1. Kompenseres for ekstraordinære kostnadsøkninger både for 2021, 2022 og 2023. Dette utbetales så raskt som mulig for å styrke likviditeten. **og tillegg fra Kjell Erik Berntsen.**

Enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet i Trøndelag Bondelag oversender til Norges Bondelag framlagte innspill foran jordbruksforhandlingene 2022, med endringsforslag punkt 1.

Enstemmig vedtatt

SAK 13: Valg

Valgnemndas innstilling ble lagt fram av Inger Hovde, leder i valgnemnda.

Fire styremedlemmer er ikke på valg:

Eivind Såstad Mjøen, Opdal

Tove Schult, Melhus

Gunnar Alstad, Skatval

Bjørnar Schei, Fosnes)

Valgnemnda fremmer følgende forslag for årsmøtet 2022:

A) Fylkesleder for 1 år Petter Harald Kimo Rissa Bondelag

Ingen andre forslag. 95 stemmer avgitt. Valgt med 90 stemmer.

For innstilling: 90   Blank: 5   Valgt

B) Styremedlem for 1 år Annette Brede, Snåsa Bondelag

Ingen andre forslag. 96 stemmer avgitt.

For innstilling: 92   Blank: 4   Valgt

- Styremedlem for 1 år Yngve Røøyen, Rindal Bondelag

Ingen andre forslag. 96 stemmer avgitt.

For innstilling: 92   Blank: 4   Valgt

- Styremedlem for 1 år Olav Galtvik, Frosta Landbrukslag

Ingen andre forslag. 96 stemmer avgitt.

For innstilling: 93   Blank: 3   Valgt

- Styremedlem for 1 år Hanne Grøtte Moslet, Soknedal Bondelag

Ingen andre forslag. 96 stemmer avgitt.

For innstilling: 90   Blank: 6   Valgt

C) Varamedlemmer

1. varamedlem for 1 år, Torstein Næss Inderøy Bondelag

2. varamedlem for 1 år, Kjell Erik Berntsen Rennebu Bondelag

3. varamedlem for 1 år, Marit Kviseth Byneset Bondelag

Ikke krav om skriftlig valg. Ingen andre forslag

Enstemmig valgt.

D) Nestleder for 1 år Annette Brede Snåsa Bondelag

Ingen andre forslag.

Valgt

F) Ordfører og varaordfører for årsmøtet i 2023

Ordfører Knut Johan Singstad Heim Bondelag

Varaordfører Toril Svarva Beitstad Bondelag
Ikke krav om skriftlig valg. Ingen andre forslag
Enstemmig valgt.

G) Utsendinger til årsmøte i Norges Bondelag

Ikke på valg (valgt for 2 år i 2021):
Petter Harald Kimo, Rissa Bondelag
Kari Toftaker, Opdal Bondelag
Yngve Røøyen, Rindal Bondelag
Bjørnar Schei, Fosnes Bondelag
Inger Oldervik, Frosta Bondelag
Annette Brede, Snåsa Bondelag
Kristine Ek Brattset, Rennebu Bondelag
Anders Braa, Byneset Bondelag

Utsending NBs årsmøte for to år
Synnøve Ingulfsvann, Indre Namdal
Eivind Sjøstad Mjøen, Opdal
Tove Schult, Melhus
Hanne Grøtte Mosleth, Soknedal
Gunnar Alstad, Skatval
Marit Anna Morken, Verdal
Olav Galtvik, Frosta
Torstein Næss, Inderøy
Eli Birgitte Singstad, Agdenes

Ikke krav om skriftlig valg. Ingen andre forslag
Enstemmig valgt.

Varautsendinger årsmøte Norges Bondelag for ett år

1. Tore Kaldahl
2. Arnstein Røli
3. Frøydis Melvold
4. Rune Ranøien
5. Stian Tufte
6. Toril Svarva
7. Camilla Strøm Johansen
8. Julie Haugen
9. Sissel Langørgen
10. Lars Kåre Gjønnes
11. Øystein Haga Kaldahl
12. Andreas Ledsak
13. Geir Håvard Valstad
14. Arne Ivar Ness
15. Olaf Aglen
16. Lars Arne Børø
17. Ailin Wigelius

Ikke krav om skriftlig valg. Ingen andre forslag
Enstemmig valgt.

H) Valgnemnd for Trøndelag Bondelag

Leder for et år

Tore Kaldahl, Namdalseid Bondelag (personlig vara Svein Skagemo, Nærøysund)

Nestleder for et år

Kristine Ek Brattset, Rennebu Bondelag (personlig vara Nina Vangen Ranøien, Orkdal)

Nye medlemmer med vara for tre år

Halvor Braa, Byneset Bondelag

Personlig vara for tre år: Arne Hernes, Ørland Bondelag

Synnøve Ingulfsvann, Indre Namdal Bondelag

Personlig vara for tre år: Camilla Strøm Johansen, Nærøysund Bondelag

Ikke på valg: Lorns Olav Aunsmo, Skogn Bondelag (personlig vara Leif Johan Berg, Rissa Bondelag) og Eli Birgitte Singstad, Agdenes Bondelag (personlig vara Sissel Berge, Selbu Bondelag)

Vedtak:

Ikke kav om skriftlig valg. Ingen andre forslag

Enstemmig valgt.

I) Godtgjørelse til tillitsvalgte

Godtgjørelse til fravær på grunn av fysiske eller digitale møter gis når det foreligger innkalling og/eller møteplikt pga verv eller oppgaver til møtet. Trøndelag Bondelag følger satsene til Norges Bondelag for møtegodtgjørelse.

Møte-/fraværsgodtgjørelse

Fravær inntil 2 timer: kr 600

Fravær 2-4 timer: kr 1250

Fravær over fire timer: 2500

Reisegodtgjørelse etter statens satser.

I tillegg foreslår valgnemnda følgende godtgjørelser:

Fastgodtgjørelse til nestleder kr 75.000 pr år. (40.000 kr per i dag).

3. medlem i AU 30 000 kr. (Ingen ekstra godtgjøring per i dag i Trøndelag Bondelag).

Fastgodtgjørelse til øvrige styremedlemmer og fast møtende varamedlemmer kr 15.000 pr år. (8.000 kr per i dag).

Vedtak:

Ingen andre forslag

Enstemmig vedtatt.

SAK 14: Årets lokallag

Kari Åker; Utdelte prisen Årets lokallag til Inderøy Bondelag v/ lokallagsleder Torstein Næss. Torstein Næss takket årsmøtet fra hele styret i Inderøy Bondelag.

SAK 15: Årsmøteuttalelse

Leder i skrivekomiteen, Annette Brede la fram komiteens forslag til årsmøteuttalelse fra Trøndelag Bondelag 2022:

Det er inntektsløft som gjelder i år!

Bestillinga fra Årsmøtet i Trøndelag Bondelag er klinkende klar- inntekta til den trønderske bonden må opp!

Den norske og trønderske landbruksnæringa står i en historisk alvorlig situasjon. Et allerede sterkt presset landbruk opplever voldsom kostnadsvekst og ustabilitet. Den dramatiske situasjonen i Øst – Europa skaper ytterligere usikkerhet. Den trønderske bonden vil levere på samfunnsansvaret. Vi vil produsere mer trøndersk kvalitetsmat, men trenger økonomiske garantier.

Vi krever betaling for jobben vi gjør!

Årsmøtet i Trøndelag Bondelag er tydelig på at økt bondeinntekt gir økt bondevelferd, som igjen sikrer god plante- og dyrehelse. Med en ny regjering som viser vilje til et større landbrukspolitisk handlingsrom, ligger det muligheter for en etterlengtet kursendring for den norske bonden.

For å nå målene skal Trøndelag Bondelag mobilisere stort og smått i alle lokallag. Politikere på alle nivå skal kjenne alvoret og fjøslukta i alle debatter og diskusjoner.

Årets jordbruksforhandlinger blir de viktigste på mange tiår.

Trøndelag Bondelag står sammen om et klart og tydelig budskap: - Etter flere år i forsvar krever vi nå rammevilkår som sikrer fremtidsrettet og bærekraftig landbruk i hele landet!

Vedtak:

Enstemmig vedtatt.

SAK 16: Aksjonsplaner (lukket møte)

Aksjonsplan ble framlagt i lukket møte

Vedtak:

Enstemmig vedtatt.

Innlegg ved Bård Gultvedt, Direktør næringspolitikk og myndighetskontakt, Norgesgruppen

Bondelaget er en av de beste organisasjonene på næringspolitikk, påvirkning og mediekontakt.

VG Kirsten Ingjerd Værdal, rettet mot Rimi Hagen – Du betaler for mye for maten. Mye bråk, men Bondelaget fikk fokus på sin sak.

Treffe på preferanser hos kunden. Stadig flere vil selge mat, i tillegg til dagligvarebransjen.

- Kaffebarer, Felleskjøpet, Matkasser, kiosk, Bondens marked, REKO osv
- Grensehandel

Norgesgruppen har butikk i 88% av norske kommuner. Internfraktutjevning – samme pris i Lofoten og i Oslo. Helt enig i at vi har mye å hente på dialog. Hvis vi kjefter på hverandre havner vi i skyttergravene. Vi er en norsk verdikjede. Selveiende bønder, norskeid industri, norskeide logistikkaktører og stort sett norske eiere i dagligvarehandelen.

Økning i kostnader er skyld i at matvareprisene øker. Tetting av gap. Stortinget har signalisert at det skal legges fram en plan for tetting av inntektsgap. Norgesgruppen har respekt for bøndenes kamp for rammevilkår, og primærprodusenten må også ha økonomi til å leve av. I 2021 falt prisene 11 måneder på rad. Nå har vi sett økning, på grunn av økte kostnader. Jordbruksforhandlingene kan gi økning fra 01.07.22. Ukrainakrisen vil vi få konsekvensene av etter hvert.

Økt norsk produksjon vil kreve tett samspill i verdikjeden og gode rammebetingelser. Ja til tydeligere merking! Jobber med å bli bedre på merking. Veldig mange meninger om hva det skal merkes om. Norsk, vegan, fôr, dyrevelferd osv.

EMV – Vi trenger EMV – men må brukes fornuftig. EMV er ofte rimelige alternativer – står sterkt hos studenter og andre grupper med svak kjøpekraft.

Debatt;

Sverre Tyldum; Slaktet har en engrospris.

130 kr pr kilo for EMV, og 200 kr pr kilo for Norturavaren? Subsidiering av egne merkevarer? Utfordra på dette politisk. Selger også den norske bondens produkter gjennom EMV.

Trine Hasvang Vaag; Veldig glad for at kjøttdeig er tilbake igjen i Norgesgruppens hyller! Du sier at en ikke kan fjerne EMV, fordi forbrukeren ønsker det. Men hvis ikke merkeproduktene selges på like vilkår, så vil de jo ikke få denne valgmuligheten.

Storfekjøtt; handelsavtaler og kvoter er en del av totalmarkedet. Ja jeg er enig i det, men det er fortsatt opp til verdikjeden å avgjøre om en vil bruke dem.

Gultvedt; Relativ konkurransekraft – hvis ikke vi tar de kvotene, så kan våre konkurrenter ta dem. Og mister vi da konkurransekraft? Dere synes ikke det er like vilkår i salg mellom EMV og merkevarer. Må kjøpmennene selge EMV/ visse produkter?

Det er både pliktig sortiment og frivillig sortiment. Varierer også hva forbrukeren ønsker i ulike deler av landet. Lokalmat er i positiv utvikling. Ønsker å være en positiv bidragsyter i det norske samfunnet. Vi vil øke omsetningen av norskprodusert mat.

Hilsning til årsmøtet fra SP

Marte Halvorsen, nestleder fylkesstyret SP. Takk for en trivelig dag i går. Forunderlig god stemning. Melkebruk Valsøfjord. Har vært i fylkesstyret i Møre og Romsdal. Veldig godt fornøyd med valgresultatet. Resultatet av de 8 årene med blå regjering har ikke gitt et robust landbruk, men bondeopprør.

Hurdalsplattformen er en ny mulighet for å styre skuta på rett kjø. Regjeringa har vist annen retning allerede. Tilleggsforhandlinger, ekstraordinære investeringsmidler 200 mill, strømstøtte, økte midler til Mattilsynet. Bionova – Ikke på beina enda, men i løpet av høsten. Per Olav Tyldum; Føler trykket. Oppfordrer Bondelaget til å stå sammen. Ei samla næring er ei sterk næring! Forventer tøffe runder, men det er et klart ønske å bedre rammevilkåra! Hvis ikke denne Regjeringa klarer det, hvilken regjering skulle da klare det?

Hilsning til årsmøtet fra TINE, Trond Hodne

Tusen takk for invitasjonen. Tusen takk til Bondelaget for jobben dere gjør. God, stabil styring. Løfter blikket. Særdeles spesiell tid globalt. Da er det ekstra viktig å ha skuta på stø kurs. TINE driver business. Bondelaget driver politikk, men vi driver i lag. TINE ønsker å støtte opp om jobben Bondelaget gjør. Demokrati er kjempeviktig! Eierstyring i TINE og medlemsinnspill i Bondelaget. Kommunikasjon – har ei utfordring her! Må bli enda bedre. Takk for jobben og lykke til med forhandlingene.

Utdeling av blomsterhilsener v/ Kari Åker:

Avtakking styremedlemmer, fikk sitteunderlag i ull, kniv og blomster.

- Erlend Fiskum
- Kari Toftaker
- Inger Oldervik

- Avtakking ordfører Karl Fredrik Okkenhaug

- Kari Åker ble avtakka av Erlend Fiskum og Petter Harald Kimo.

